

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

VIJEĆA

Haag, 27. mart 2009.

Sažetak presude Draganu Jokiću

U nastavku slijedi sažetak presude koju je danas pročitao sudija Agius:

Pretno vijeće danas zasjeda da bi izreklo presudu Draganu Jokiću u predmetu za nepoštovanje suda. Jokić se tereti za nepoštovanje Međunarodnog suda, kažnjivo po članu 77 Pravilnika.

U svrhu ovog zasjedanja, Vijeće će ukratko rezimirati istorijat postupka u ovom predmetu, primjenjivo pravo, neke podneske strana u postupku i nalaze Vijeća. Željeli bismo naglasiti da je ovo samo sažetak i da je jedini mjerodavni prikaz tih zaključaka pisana povjerljiva presuda, koja u cijelosti opisuje sve činjenice i zaključke Vijeća. Takođe postoji i javna verzija ove presude.

Sada ćemo vam predočiti istorijat postupka u ovom predmetu. Na zahtjev tužilaštva, za Jokića je izdat sudski nalog da se pojavi pred Pretnim vijećem kako bi svjedočio u predmetu *Tužilac protiv Popovića i drugih*. U odluci je navedeno da postoji dovoljna osnova za uvjerenje da bi Jokićevo svjedočenje moglo biti od važnosti za činjenice o kojima se raspravlja. Vijeće je takođe naložilo da Jokić svjedoči na zatvorenoj sjednici i da ga može zastupati branilac.

Dana 31. oktobra 2007., kada je od Jokića zatraženo da dâ svečanu izjavu, on je izjavio da nije u mogućnosti da svjedoči. Jokiću je naloženo da podnese povjerljivi i *ex parte* podnesak kojim bi objasnio svoje odbijanje. Vijeće je 1. novembra 2007. godine, nakon što je pročitalo Jokićev podnesak, odlučilo da se njime ne može opravdati odbijanje svjedočenja. Vijeće je tada zaključilo da ima osnova za uvjerenje da je Jokić mogao biti kriv za nepoštovanje Međunarodnog suda i odlučilo, u skladu s pravilom 77(D)(ii), da samo vodi postupak u ovom predmetu.

Usmeni pretresi održani su 19. novembra 2007., 10. decembra 2007. i 15. decembra 2008. godine. Jokić se izjasnio da nije kriv po optužbi za nepoštovanje Suda. Osim toga, predočio je sedam dokaznih predmeta, koji su svi prihvaćeni, i izveo dokaze svjedočenjem dva svjedoka, od kojih je jedan vještak odbrane koji je podnio izveštaj.

Vijeće je naložilo sekretaru Suda da imenuje stručnjaka za psihijatriju koji će pregledati Jokića. Zahtjevana su dva mišljenja vještaka kojeg je pozvalo Vijeće, o Jokićevom mentalnom zdravlju prije i poslije izdavanja sudskog naloga za svjedočenje, i o Jokićevoj sposobnosti da odgovara pred sudom i stanju njegove svijesti kada je odbio da svjedoči. Dva izvještaja vještaka su podnesena kao odgovor na ove zahtjeve, datirana 16. juna i 20. avgusta 2008. godine. Jokiću je nakon toga pružena mogućnost da unakrsno ispita vještaka kojeg je pozvalo Vijeće.

Jokić je podnio završni pretni podnesak 13. novembra 2008. i dodatni pretni podnesak 12. januara 2009., nakon unakrsnog ispitivanja vještaka.

Internet address: <http://www.icty.org>

Media Office/Communications Service

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands
Tel.: +31-70-512-8752; 512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

Sada ćemo preći na odgovarajuće mjerodavno pravo onako kako je primijenjeno u ovom predmetu. Iako se u Statutu ne govori o nepoštovanju suda, Žalbeno vijeće je utvrdilo da je nadležnost Međunarodnog suda da krivično goni i kažnjava nepoštovanje suda inherentna što je izraženo u pravilu 77. Pravilo 77(A)(i) konkretno predviđa da “vršeći svoja inherentna ovlaštenja, Međunarodni sud može proglasiti krivim za nepoštovanje suda one koji svjesno ili hotimično ometaju provođenje pravde, uključujući svaku osobu koja svjedoči pred Vijećem, a uporno odbija da odgovori ili ne odgovara na pitanje”. Iz analize koja se nalazi u Presudi, Vijeće je zaključilo da Pravilo 77(A)(i) nalaže krivičnu odgovornost kada svjedok, dok svjedoči pred Vijećem, svjesno i hotimično ometa provođenje pravde Vijeća, uporno odbijajući da odgovori ili ne odgovara na pitanje bez razumnog opravdanja.

Sada ćemo preći na Jokićeve podneske. U sklopu svog preliminarog proceduralnog argumenta Jokić tvrdi da ga je vođenje postupka u predmetu za nepoštovanje Suda lišilo proceduralnih prava na osnovu Pravila 94bis, jer je njegovo pravo na javno suđenje povrijeđeno nalogom da se unakrsno ispitivanje vještaka kojeg je pozvalo Vijeće obavi na zatvorenoj sjednici; a ta povreda njegovih prava nije ispravljena naknadnom odlukom Vijeća da otvori postupak za javnost. Vijeće se već pozabavilo ovim pitanjem u Povjerljivoj odluci od 18. novembra 2008. godine i tokom pretresa 15. decembra 2008. godine. Stoga Vijeće ne nalazi razloga da se tim pitanjem ponovo bavi u ovoj Presudi.

Od pitanja vezanih za meritum postupka Jokić ne osporava činjenicu da se, nakon što mu je uručen sudski nalog, pojavio pred Vijećem i izjavio da se ne osjeća da je u stanju da svjedoči. Jokić tvrdi da nije djelovao s nekom posebnom namjerom koja je potrebna da bi se ometalo provođenje pravde prema Pravilu 77. Jokić tvrdi da su dokazi koje je izvodio tokom suđenja pokazali da “su postojala razumna opravdanja za činjenicu da nije svjedočio pred Vijećem”. Štaviše, Jokić dovodi u pitanje kvalifikacije vještaka kojeg je pozvalo Vijeće poredeći ih s kvalifikacijama vještaka odbrane. On nadalje tvrdi da dva izvještaja vještaka kojeg je pozvalo Vijeće potkrepljuju zaključke vještaka odbrane, izuzev u pogledu pitanja vjerodostojnosti bilo kakvih informacija koje je tokom svjedočenja pružio Jokić. Po pitanju drugog izvještaja vještaka kojeg je pozvalo Vijeće, Jokić tvrdi da je Vijeće prenijelo svoj inherentni i isključivi autoritet kada je pozvalo vještaka Vijeća da se pozabavi pitanjem stanja njegove svijesti u vrijeme kada je odbio da svjedoči, i tako narušilo osnovne principe svoje pravosudne funkcije.

Sada ćemo preći na zaključke Vijeća u vezi s vještakom kojeg je pozvalo Vijeće. Vještak kojeg je pozvalo vijeće je psihijatar, čije ime se nalazi na spisku vještaka Međunarodnog suda sastavljenom u skladu s Pravilom 74bis i ranije se pred sudom pojavljivao kao vještak. Ovaj zadatak mu je povjeren, nakon što je Vijeće to odobrilo, zbog njegovih profesionalnih znanja i iskustva. Vijeće nema nikakve sumnje da je vještak kojeg je ono pozvalo kvalifikovan da svjedoči kao vještak. Činjenica da je vještak odbrane takođe veoma iskusan ne umanjuje kvalifikacije vještaka kojeg je pozvalo Vijeće. Uloga vještaka u postupcima pred Međunarodnim sudom je da Vijeću predoče dokaze zasnovane na njihovom stručnom znanju. Na Vijeću počiva krajnji autoritet i odgovornost da presudi o spornim pitanjima, razmotri pouzdanost dokaza, među kojima i dokaze vještaka, i da utvrdi kakvu težinu im treba pripisati. Ovdje je imenovanje vještaka kojeg je pozvalo Vijeće pomoglo razmatranjima Vijeća i nije kompromitovalo pravičnost postupka.

Ne osporava se da je Jokić 31. oktobra i 1. novembra 2007. uporno odbijao da svjedoči u predmetu *Popović i drugi*. Ostao je uporan u odbijanju da svjedoči čak i nakon što mu je objašnjeno da bi mogao biti optužen za nepoštovanje Suda.

Sada ćemo razmotriti da li je Jokić imao razumno opravdanje da ne svjedoči. Svjedoci za koje je izdat obavezujući nalog za svjedočenje dužni su da svjedoče. To je osnovni princip ove pravne institucije i on zadire u srce poimanja pravde. On obezbjeđuje da potrebni dokazi za adekvatno provođenje pravde budu dostupni. Postoji svega nekoliko izuzetaka od ovog pravila. Odluku o tome da li predloženi svjedok spada u ove izuzetke može donijeti isključivo odgovarajuće vijeće, a ne svjedok. Ukoliko postoji bojazan za bezbjednost svjedoka ili članova njihove porodice, razvijeni su drugi mehanizmi da bi se

pozabavilo ovim problemima i zaštitili svjedoci čije svjedočenje može dovesti njih i članove njihovih porodica u opasnost. Bojazan za bezbjednost svjedoka ili njihovih rođaka ne postaje automatski prioritetnija od dužnosti da se svjedoči. U ovom slučaju, odobrene su zaštitne mjere kada je za Jokića izdat obavezujući sudski nalog. Vijeće stoga nije uvjereno da je bojazan za Jokićevu bezbjednost razumno opravdanje za njegovo odbijanje da svjedoči.

Jokić dalje tvrdi da se boji da nekoga ne optuži bez osnove. Ovu njegovu bojazan donekle potvrđuje vještak odbrane. Vještak kojeg je pozvalo Vijeće došao je do drugačijeg zaključka. Iako Statut i Pravilnik ne obezbjeđuju standard kompetentnosti za svjedočenje pred Međunarodnim sudom, primjenjivanjem osnovnog značenja riječi kompetentnost za svjedočenje zahtijeva da predloženi svjedok posjeduje osnovnu sposobnost da razumije pitanja koja mu se postavljaju i da dâ racionalne i istinite odgovore na njih. Kredibilitet svjedoka i pouzdanost njegovih odgovora strane u postupku mogu osporiti, a Vijeće ih mora razmotriti. Zdravstveni problem ne isključuje automatski mogućnost njegovog svjedočenja. Da bi umanjio sposobnost neke osobe da svjedoči, taj problem mora u znatnoj mjeri utjecati na njegov kredibilitet, čime dokazi koje on iznese gube bilo kakvu dokaznu vrijednost. Primjenjujući ovaj standard uz pozivanje na dokaze koji su bili pred njim, Vijeće se nije uvjerilo da Jokić nije bio sposoban da svjedoči.

Vijeće će se sada osvrnuti da razmotri da li je odbijajući da svjedoči Jokić svjesno i hotimično ometao Pretresno vijeće u provođenju pravde. Nakon pažljivog čitanja izvještaja vještaka odbrane i vještaka kojeg je pozvalo Vijeće, kao i saslušanja Jokića i posmatrajući njegovo ponašanje, Vijeće ne može prihvatiti argumente vještaka odbrane da Jokić nije donio odluku da ne svjedoči. Iz dokaza se vidi da je sudski nalog pred Jokića stavio izbor. On je donio svjesnu odluku da ne svjedoči i shvatio je posljedice svog ponašanja. Mogućnost da je bio motivisan drugim obzirima nije relevantna.

Iz navedenih razloga, koji su u potpunosti navedeni u odluci, Pretresno vijeće je uvjereno van razumne sumnje da ste vi, gospodine Jokiću, upornim odbijanjem da svjedočite, bez razumnog opravdanja, u predmetu *Tužilac protiv Popovića i drugih* svjesno i hotimično ometali Međunarodni sud u provođenju pravde. Vi ste stoga krivi za nepoštovanje Međunarodnog suda u skladu s Pravilom 77(A)(i).

Sada ćemo se pozabaviti izricanjem kazne. Za nepoštovanje Suda, u skladu s Pravilom 77(G), Vijeće može da izrekne kaznu zatvora od najviše sedam godina, ili novčanu kaznu od najviše 100.000 evra, ili oboje. Odlučujući o kazni koju treba izreći, Vijeće je uzelo u obzir i težinu počinjenog djela i potrebu da se takvo ponašanje u budućnosti obeshrabri. Vijeće smatra da je Jokić počinio ozbiljan prekršaj koji zadire u suštinu poimanja pravde. Odbijajući da svjedoči on je Vijeću uskratio relevantne dokaze i djelovao suprotno interesima pravde. Međutim, Vijeće je takođe uzelo u obzir Jokićeve lične okolnosti, kao i činjenicu da on nema prethodno zabilježenih slučajeva da je ometao provođenje pravde pred Međunarodnim sudom. Vijeće ove faktore smatra olakšavajućim okolnostima.

Pretresno vijeće vas osuđuje, gospodine Dragane Jokiću, na jedinstvenu kaznu od četiri mjeseca zatvora. Ovu kaznu ćete odslužiti nakon što odslužite kaznu zatvora koju trenutno služite.
